

menys òbvia per l'artista, capaç d'admirar la bellesa clàssica en una font Helvetica ("hi ha bastant d'art en el fet de reduir les proporcions, ampliar-les o fer-les a mida") o de dotar un paisatge d'aparença evocadora amb la inclusió d'un objecte arquitectònic ("una arquitectura no deixa de ser un entrebanc visual que fa que fixis la mirada").

Espiritualitat, promeses i veritats interiors

Per concloure la sessió, s'obre un debat amb el públic i la primera intervenció trasllada, d'una banda, el concepte de promesa d'estança a l'artista; la idea exposa que les estances en la pintura d'Enrich no ofereixen refugi, sinó possibilitat de refugi, atesa la visualització que se'ns nega del seu interior; en segon lloc, s'interpel·la l'artista sobre el seu procés de treball amb l'arquitectura, que concentra la seva atenció en edificacions de caire *mític* i *mediterrani* per a atansar-se a un sentit de modernitat i, alhora, recorre a la manipulació de la fotografia a través de la incorporació de matèria pictòrica per a aconseguir una sensació de creació texturitzada, que en alguns casos arriba gairebé a copsar el que és tàctil.

Ramon Enrich pren la paraula i evoca records d'interiors industrials, recintes de formes atàviques que han perdut el seu ús i finalitat, de manera que tan sols en queda un espai buit. Són promeses de recer que, tanmateix, Ramoneda considera elements hostils, com si, en entrar-hi, hom violés algun tipus d'intimitat desconeguda. Enrich introdueix, pel que fa al seu procés de treball, la idea de conceptualització temperamental, de treballar guiat per les sensacions i sense una intel·lectualització excessiva i assenyala que, malgrat el seu racionalisme i la seva materialitat, la seva pintura traspua, com també ha observat el públic, una certa espiritualitat: l'alè romàntic d'un ideal de recer i el retorn a l'Arcàdia perduda.

Natàlia Chocarro Bosom

FUNDACIÓ VILA CASAS

Espai Volart / Espai Volart 2
Carrer Ausiàs Marc, 22
08010 Barcelona
Tel. +(34) 93 481 79 85
espaivolart@fundaciovilacasas.com

Can Framis
Carrer Roc Boronat, 116-126
08018 Barcelona
Tel. +(34) 93 320 87 36
canframis@fundaciovilacasas.com

Can Mario
Plaça Can Mario, 7
17200 Palafrugell (Girona)
Tel. +(34) 972 306 246
canmario@fundaciovilacasas.com

Palau Solterra
Carrer Església, 10
17257 Torroella de Montgrí (Girona)
Tel. +(34) 972 761 976
palausolterra@fundaciovilacasas.com

www.fundaciovilacasas.com

FUNDACIÓ VILA CASAS

2016 05

Arquitectures, tipografies i altres volums
Diàleg amb Josep Ramoneda

Opinió
Quiral art

RAMON ENRICH

Amb l'objectiu de promocionar el treball dels artistes programats a l'Espai Volart, la Fundació Vila Casas celebra un cicle de debats on l'activitat creativa dels autors s'emmarca en un context d'actualitat cultural. Moderat pel periodista, filòsof i escriptor Josep Ramoneda, l'acte compta amb la participació de la directora d'Art de la Fundació Vila Casas, Glòria Bosch, Ramon Enrich i un públic format per professionals i espectadors del món de la cultura.

Presentació

La 5a edició de la trobada bianual Opinió Quiral Art ha estat protagonitzada, en la seva sessió del dia 8 de març, per Ramon Enrich (Igualada, 1968), un artista que pogué tastar en primera persona el quefer artístic d'autors tan reconeguts com David Hockney i Julian Schnabel per a construir, més tard, hàbitats arquitectònics compactes, urbans i paisatgístics, on la presència de l'ésser humà és tan sols una intuïció. La seva darrera exposició, "Arquitectures, tipografies i altres volums", que aglutina els tres vèrtexs de la seva producció, s'exhibeix a l'Espai Volart de la Fundació Vila Casas fins al 24 d'abril.

Opinió
Quiral art

Crèdits

Ramon Enrich, artista / Glòria Bosch, curadora de l'exposició "Arquitectures, tipografies i altres volums" / Josep Ramoneda, moderador / Natàlia Chocarro, coordinadora del cicle Opinió Quiral Art.

Any 2016
Número 05
Abril 2016
© Fundació Vila Casas

Impressió:
Impremta Pagés Anglès
Fotomecànica:
Impremta Pagés Anglès

DL B 26123-2014
Disseny gràfic:
www.anaclapes.com

Com en anteriors ocasions, la presentació del debat Opinió Quiral Art ha correspost a la directora d'Art de la fundació i comissària de la mostra, Glòria Bosch, i la conducció i moderació del diàleg, al filòsof i periodista Josep Ramoneda.

Debat

Estances per a la humanitat

Glòria Bosch protagonitza la primera intervenció del debat, que té per objecte assenyalar que els paisatges deshabitats de Ramon Enrich traspuen, paradoxalment, *acolliment* i *humanitat* en la seva absència de la figura de l'home i conviden l'espectador a cercar aquesta presència en el seu interior.

La mirada de Ramon Enrich està empesa per una voluntat ordenadora patent en el seu taller, on s'acumulen objectes com si es tractés de les restes d'un naufragi

La mirada d'Enrich, prossegueix Bosch, és crítica i irònica, empesa per una voluntat ordenadora que és també patent en el seu taller, l'habitable on s'acumulen els objectes com si es tractés de les restes d'un naufragi. Aquesta compilació, el desordre i la sensació de caos contrasten, al seu parer, amb l'absència i la quadrícula nua que mostra la seva pintura. Així, conclou Bosch, l'artista conjura línies, formes i colors amb l'ànim d'ordenar el seu propi interior.

Josep Ramoneda pren la paraula cedida per Bosch i condueix els seus pensaments envers el mot i el concepte d'estança. El pensador i periodista evoca "estances de l'ànima" —en referència a l'exposició que es va presentar l'any 1997 al CCCB sota la mirada de Pedro Azara i la direcció del periodista—, en contemplar els objectes-escultura que presideixen l'entrada a la mostra d'Enrich. Les d'Enrich, en comparació, són estances que acullen la vida, una idea per l'artista, que ara pren la paraula, absolutament *romàntica*. Enrich troba en l'estança "una finestra oberta a un paisatge en què hom se sent confortable", una posició privilegiada que afavoreix la contemplació de natura.

Influències artístiques i referents

La sensació d'aïllament i solitud trasllada l'artista als paisatges urbans d'Antonio López, aquells carrers buits on tan

sols és possible apreciar les arquitectures i construccions que els poblen. Ramon Enrich declara, finalment, que les seves passions són l'arquitectura i l'escultura, potser més que la mateixa pintura.

Ramoneda apunta que l'obra d'Enrich transmet preocupacions pròpies de la pintura: "Em sorprèn que diguis que la teva mirada és la de l'arquitecte, primer, abans que la de l'artista, perquè hi ha una cosa que en la teva obra adquireix una importància molt gran, que és el color". Enrich s'hi mostra d'acord, però apunta que, en arquitectura, hi ha exemples que donen valor al color i cita el projecte de la Ciutat de la Justícia dels arquitectes David Chipperfield i Fermín Vázquez, una combinació i un joc de volums i colors, i treballs de Cisa que també integren el cromatisme en l'edificació.

Ramoneda intervé per a assenyalar que l'obra d'Enrich sembla dialogar amb l'abstracció, tendència que l'artista relaciona amb els seus referents Ellsworth Kelly i Donald Judd, el minimalisme de l'últim el trasllada a una sensació pictòrica d'espiritualitat. En la formació d'Enrich ocupa un lloc destacat Hernández Pijuan el qual, afirma, "buscava en un quadre la pulsio de la pintura sense gaire artificis, però no deixava de ser un joc de nens".

Però allò que més marcà l'artista és el viatge *iniciàtic* als Estats Units, l'experiència americana amb el ja esmentat Judd, Julian Schnabel i també David Hockney, una figura a qui confessa admirar "per la seva intel·ligent mirada cap a l'entorn" i el que "ha fet amb la fotografia, donar-li aquesta espècie de lleugeresa, tractar-la com un art en moviment a través de la plàstica".

Universos objectuals, singularitats i arquitectura moderna

Reprement el tema introduït per Bosch a l'inici de la trobada, Ramoneda al·ludeix a l'acumulació d'objectes per part dels artistes, a la seva tendència al col·leccionisme i a formar "constel·lacions d'objectes". Potser a causa d'una "conducta expansiva on l'espai de creació acostuma a esdevenir limitat"? L'artista confessa, al seu torn, que "necessita fer cada dia un recorregut per totes aquelles coses que actuen, en certa manera, com embrions d'idees". En la seva estança particular, el taller, Enrich va arribar a reunir fins a més de 700 cadires de dissenyadors de renom i altres de procedència anònima, entre altres objectes, un conjunt

d'andròmines disperses que, insòlitàment, li proporcionen sensació de *protecció*.

Per Enrich, tot plegat mena a un *patró*, una mena de conducta prefixada necessària, afegeix Ramoneda, per al funcionament i la generació de la creació. Ramoneda, en el seu posar en qüestió aquest patró, decideix interpel·lar l'artista sobre el seu pas de l'estança rural a la urbana, "de

La desolació del paisatge remet l'artista a la geografia tradicional mediterrània i a la vida rural, on els paisatges els formen petits habitacles aïllats, "construccions fetes d'una època amb una noblesa extrema"

l'estança solta a l'estança connectada, que és l'inici de la urbanitat". Es declara, així mateix, sorprès de comprovar que formes que al·ludeixen a realitats contraposades són integrades perfectament en la pintura d'Enrich, això sí, sempre per a expressar una mateixa emoció: desolació. La desolació del paisatge remet l'artista a la geografia tradicional mediterrània i a la vida rural, on els paisatges els formen petits habitacles aïllats, "construc-

cions fetes d'una època amb una noblesa extrema". L'ésser humà, conclou Enrich, hi és. La seva presència no és captada per la vista, però sí tots els seus artefactes i fabricacions, contundents "arquitectures post-Bauhaus" submergits en paisatges ondulants, imprecisos i quasi abstractes.

L'escultura com a construcció

L'escultura ocupa, en l'espectre d'afinitats d'Enrich, un lloc destacat: "l'escultura és arquitectura, també", afirma, i evoca La Ricarda d'Antoni Bonet i el sentit de percepció espacial que li suggereix, així com l'arquitectura catalana de mitjan segle XX, on aprecia una "humilitat" que "busca l'artesanía". Fins i tot avui "hi ha que gent que trobo que busca l'equilibri just entre una cosa i l'altra, i no és només una espècie de manta que es posa a sobre d'un esquelet", comenta l'artista.

Les noves tècniques digitals no formen part del procés creatiu amb què treballa Enrich. "M'agrada", afirma, "que hi hagi certs accidents: així continues veient que allò és una mica irrepètible", i afegeix que li agrada envernissar les fotografies amb què treballa per a donar-los un tipus d'acabat

que no pot oferir la digitalització: "En lloc de fer un virat fotogràfic perfecte intento que hi hagi com una membrana, com unes ulleres de sol a sobre per donar-li aquest component una mica pictòric".

Malgrat que l'artista treballa, principalment, el suport bidimensional, en aquesta exposició que es mostra a l'Espai Volart va sentir el desig d'experimentar amb el volum que, pictòricament, representa als seus llenços. "M'agrada", comenta, "la ingenuïtat de la construcció, però és una cosa molt íntima, molt pròpia meva que he traslladat a l'estudi perquè m'acompanyi; de nou, una constel·lació d'objectes i trastos que m'ajudi a entendre la pintura".

"M'agrada la ingenuïtat de la construcció, és una cosa molt íntima meva que he traslladat a l'estudi perquè m'acompanyi i m'ajudi a entendre la pintura"

El debat continua amb una reflexió sobre la necessitat de l'artista de renovar-se constantment o, per contra, de mantenir-se fidel a una fórmula per mostrar un llenguatge propi i credibilitat davant el públic. L'artista i Ramoneda defensen punts de vista complementaris i exposen que, d'una banda, l'espectador necessita *referencialitzar* l'estil del creador, situar-lo dins unes coordenades; de l'altra, l'art pot esdevenir, així, repetitiu, limitar-se a satisfer les demandes d'un mercat i d'un públic, però limitar la seva capacitat per a innovar.

La seducció de l'espai

Ramoneda connecta la qüestió amb els diferents vessants del treball d'Enrich, entre els quals n'hi ha un que encara no ha estat tractat: la tipografia. Per l'artista, el treball amb la tipografia també és una qüestió espacial ("m'interessen molt les aventures que hi ha entre els espais de les lletres", "m'agrada construir espais interiors"), com l'arquitectura o l'escultura, i la construcció d'una forma eminentment pràctica que serveix a necessitats de manera massiva. La tipografia esdevé, així, matèria escultòrica despullada del seu significat original i presa d'una intenció poètica i creativa. "Desconstrucció del llenguatge", conclou Ramoneda.

La tipografia forma part del món del disseny, recorda Enrich al públic, que al seu torn es troba connectat amb l'arquitectura i amb el color. La diferència entre art i disseny, que per Ramoneda rau en l'element de la *funcionalitat*, és